

UCHWAŁA NR 324/2024
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 23 września 2024 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Wyborców Marcina Nowaka z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721)

postanawia

przyjąć sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Wyborców Marcina Nowaka o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., **wskazując na uchybienia**, polegające na naruszeniu art. 102, art. 128, art. 132 § 3 pkt 2, art. 140 w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 września 2011 r. w sprawie rejestru zaciągniętych kredytów oraz rejestru wpłat, prowadzonych przez komitety wyborcze (Dz. U. poz. 1144) i art. 142 § 1 w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (Dz. U. poz. 2065).

Uzasadnienie

Komitet Wyborczy Wyborców Marcina Nowaka przedłożył sprawozdanie finansowe Państwowej Komisji Wyborczej z zachowaniem terminu określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego. Sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie ze wzorem, określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdania

finansowego komitetu wyborczego. Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 144 § 7 Kodeksu wyborczego, nie zgłosił Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżeń do sprawozdania finansowego tego Komitetu.

W wyniku przeprowadzonego badania sprawozdania finansowego, dołączonych do niego dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień Pełnomocnika Finansowego Komitetu, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Komitet Wyborczy Wyborców Marcina Nowaka wykazał w sprawozdaniu finansowym, że w okresie sprawozdawczym pozyskał przychody w wysokości 52 440,00 zł, które w całości pochodziły z wpłat od osób fizycznych i gromadzone były na rachunku bankowym Komitetu.

Jednocześnie w pozycji 55 sprawozdania Komitet nie wykazał numeru tego rachunku.

Z historii rachunku bankowego Komitetu, z załącznika do pozycji 63 sprawozdania finansowego Komitetu oraz ze sprawozdania biegłego rewidenta na temat sprawozdania finansowego Komitetu wynika, że środki te pochodziły, zgodnie z art. 132 § 3 pkt 2 i art. 134 § 5 Kodeksu wyborczego, z wpłat dokonanych przelewami na rachunek bankowy Komitetu przez obywateli polskich mających miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Wpłaty te – stosownie do regulacji art. 134 § 2 Kodeksu wyborczego, nie przekraczały 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia aktu o zarządzeniu wyborów. Środki te pozyskiwane były przez Komitet w terminach określonych w art. 129 § 2 Kodeksu wyborczego.

Jak już nadmieniono, środki Komitetu gromadzone były na jednym rachunku bankowym o nr 86 1020 3150 0000 3602 0149 6603, prowadzonym przez Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski S.A., tj. zgodnie z art. 134 § 1 Kodeksu wyborczego. Do umowy rachunku bankowego wprowadzono zastrzeżenia, o których jest mowa w art. 134 § 6 tej ustawy.

Z dokumentacji finansowej, tj. z historii rachunku bankowego Komitetu (s. 2/9 i 4/9), z załączników do sprawozdania: „wydatki gotówkowe” i „Rozliczenie zaliczki” oraz z dołączonych do tego rozliczenia kserokopii faktur i paragonów na łączną kwotę 526,18 zł, wynika jednak, że poza tym Komitet przyjął od osoby fizycznej pożyczkę w kwocie 40,00 zł.

Jak wskazuje analiza powyższych dokumentów, część wydatków Komitetu, właśnie w kwocie 40,00 zł została pokryta ze środków osobistych pełnomocnika finansowego Komitetu, któremu następnie Komitet zwrócił równowartość tych środków. Z paragonu fiskalnego z dnia 18 września 2023 r. z TEDi Sieć Handlowa Sp. z o.o., ul. 11 Listopada 11, 40-387 Katowice, Sklep TEDi nr 7069, ul. Melgiewska 2c, 20-207 Lublin, na kwotę 40,00 zł, wynika jednoznacznie, że za zakupy dokumentowane tym paragonem opłata dokonana została gotówką w dniu jego wystawienia, tj. 18 września 2023 r. Za zakupy te płatności dokonał Pełnomocnik Finansowy Komitetu z własnych środków, co potwierdził w punkcie 6 wyjaśnień z dnia 11 czerwca 2024 r. złożonych Państwowej Komisji Wyborczej.

Z historii rachunku bankowego Komitetu oraz z załączników: „wydatki gotówkowe” i „Rozliczenie zaliczki” wynika zaś, że pełnomocnik ten pierwszą zaliczkę z rachunku bankowego Komitetu, w kwocie 500,00 zł, pobrał dopiero w dniu 29 września 2023 r., a zatem 11 dni po dokonaniu płatności za zakupy na rzecz Komitetu Wyborczego Wyborców Marcina Nowaka. Po pobraniu tej zaliczki dokonał kolejnych zakupów na rzecz Komitetu, udokumentowanych przez Komitet następującymi dowodami księgowymi:

- 1) faktura nr 10735/F/325/23 z dnia 15.10.2023 r., wystawiona przez MOL Polska sp. z o.o., al. Grunwaldzka 50A, 80-241 Gdańsk, Stacja Paliw nr 325 – Łęczna, na kwotę 178,26 zł, która została zapłacona gotówką w dniu wystawienia faktury;
- 2) faktura nr 10426/F/325/23 z dnia 7.10.2023 r., wystawiona przez MOL Polska sp. z o.o., al. Grunwaldzka 50A, 80-241 Gdańsk, Stacja Paliw nr 325 – Łęczna, na kwotę 266,62 zł, która została zapłacona gotówką w dniu wystawienia faktury;
- 3) paragon fiskalny z dnia 10.10.2023 r. ze Sklepu Papierniczego „BAS” Piotr Kozłowski, 20-037 Lublin, Al. Raclawickie 18/25, na kwotę 23,60 zł;

4) paragon fiskalny z dnia 13.10.2023 r. ze Sklepu Papierniczego „BAS” Piotr Kozłowski, 20-037 Lublin, Al. Raclawickie 18/25, na kwotę 17,70 zł.

Łącznie Pełnomocnik Finansowy Komitetu opłacił zakupy na rzecz Komitetu w kwocie 526,18 zł. Kwota 26,18 zł, stanowiąca różnicę pomiędzy wypłaconą zaliczką Pełnomocnikowi Finansowemu Komitetu, a wysokością łącznych płatności dokonanych przez niego za zakupy dla Komitetu, została mu zwrócona przelewem w dniu 6 listopada 2023 r. Zwrot ten został opisany jako „rozliczenie zaliczki i wydatków gotówkowych”.

Dokonywanie zakupów przez osobę fizyczną z jej własnych środków na rzecz komitetu wyborczego, a następnie dokonanie jej, ze środków komitetu, zwrotu równowartości środków wydatkowanych przez nią na zakupy dokonane na rzecz komitetu, stanowi pożyczkę udzieloną komitetowi przez osobę fizyczną, a tym samym narusza art. 132 § 3 pkt 2 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym środki finansowe komitetu wyborczego wyborców mogą pochodzić wyłącznie z wpłat obywateli polskich mających miejsce stałego zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz z kredytów bankowych zaciąganych wyłącznie na cele związane z wyborami. Takie stanowisko ugruntowane zostało także w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który jednoznacznie zakwalifikował tego typu operacje finansowe, jako niedozwolone „swoiste kredytowanie przez osoby fizyczne” (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2011 r., sygn. akt III SW 2/11 i III SW 3/11; z dnia 18 listopada 2010 r., sygn. akt III SW 390/10). Analogiczna ocena takich operacji została dokonana przez Sąd Najwyższy przy rozpatrywaniu skarg na odrzucenie rocznych sprawozdań finansowych partii politycznych (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2009 r., sygn. akt 5 III SW 47/09, z dnia 18 listopada 2010 r., sygn. akt III SW 390/10 i III SW 391/10 oraz z dnia 25 lutego 2015 r., sygn. akt III SW 1/15).

Powyższe oznacza, że faktyczne przychody Komitetu wyniosły 52 480,00 zł i taka kwota powinna zostać wykazana w pozycji 16 sprawozdania Komitetu. Natomiast w jego pozycji 22 (Wartość innych przychodów) wykazana powinna zostać kwota 40,00 zł.

Mając na względzie to, że kwota środków pozyskanych przez Komitet z naruszeniem art. 132 § 3 Kodeksu wyborczego (40,00 zł) nie przekracza 1% ogólnej kwoty przychodów Komitetu naruszenie to, na podstawie art. 144 § 1 pkt 2 w związku

z art. 144 § 1 pkt 3 lit. d Kodeksu wyborczego nie stanowi przesłanki do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Stosownie natomiast do art. 149 § 1 Kodeksu wyborczego, korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego, podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość. Ponieważ Komitet przyjął i wydatkował środki finansowe o wartości 40,00 zł niezgodnie z postanowieniami Kodeksu wyborczego, równowartość tej kwoty podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Na podstawie art. 149 § 4 Kodeksu wyborczego, Komitetowi wyborczemu przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia równowartości środków przyjętych z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby Komitetu. Potwierdzenie wpłacenia tych środków Komitet zobowiązany jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niewykonania wskazanych czynności, podjęte zostaną działania, o których jest mowa w art. 149 § 6 Kodeksu wyborczego.

W sprawozdaniu Komitet Wyborczy Wyborców Marcina Nowaka wykazał wydatki lub koszty w łącznej kwocie 52 426,50 zł.

Wskazał, że na koszty administracyjne przeznaczył: 1851,67 zł, w tym na:

- wynajem powierzchni biurowej: 1230,00 zł;
- utworzenie stron(-ny) internetowych(-wej) komitetu wyborczego: 21,67 zł;
- administrowanie i prowadzenie stron(-ny) internetowych(-wej) komitetu wyborczego: 600,00 zł.

Jako środki wydatkowane na sfinansowanie kosztów usług obcych Komitet wykazał: 50 574,83 zł, w tym na:

- przygotowanie i zamieszczanie ogłoszeń oraz artykułów sponsorowanych w dziennikach i czasopismach: 600,00 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) telewizyjnych ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.): 1650,00 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) plakatów, ulotek, billboardów itp.: 27 515,05 zł,

- usługę dystrybucji i ekspozycji plakatów, ulotek, billboardów itp.: 8203,74 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp., publikowanych w Internecie): 12 606,04 zł.

Analiza dokumentów księgowych załączonych do sprawozdania Komitetu wskazuje, że w znacznej części pozycji sprawozdania wykazane zostały niewłaściwe kwoty. W pozycjach 28 (utworzenie stron(y) internetowych(-wej) komitetu wyborczego) i 29 (administrowanie i prowadzenie stron(y) internetowych (-wej) komitetu wyborczego) sprawozdania rozbita powinna zostać kwota 600,00 zł wykazana łącznie w pozycji 29 sprawozdania. Natomiast kwota 21,67 zł, wykazana w pozycji 28 sprawozdania, ujęta powinna zostać w jego pozycji 30 (utrzymanie domeny(-men), na której(-rych) umieszczono stronę(-ny) internetową(-we) komitetu wyborczego). W pozycji 35 [przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) telewizyjnych ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.] wykazana powinna zostać kwota 1500,00 zł, w pozycji 37 [przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) plakatów, ulotek, billboardów itp.] – 9127,58 zł, w pozycji 38 (usługa dystrybucji i ekspozycji plakatów, ulotek, billboardów itp.) – 24 835,03 zł, w pozycji 39 [przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp., publikowanych w Internecie] – 12 141,04 zł, w pozycji 40 (publikacja w Internecie ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.) – 615,00 zł i w pozycji 51 (pozostałe koszty poniesione na usługi obce) – 1756,18 zł.

Wydatki Komitetu Wyborczego Wyborców Marcina Nowaka nie przekroczyły limitów, o których mowa w art. 135 § 1 i 136 Kodeksu wyborczego.

Komitet wykazał w sprawozdaniu, że uzyskał nadwyżkę pozyskanych środków finansowych na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami w kwocie 13,50 zł, którą – zgodnie z art. 138 § 4 Kodeksu wyborczego – może przeznaczyć na uregulowanie zobowiązań na rzecz Skarbu Państwa, o których była wyżej mowa. W przeciwnym razie Komitet nadwyżkę tę przekazuje na rzecz organizacji pożytku publicznego, a o jej przekazaniu pełnomocnik finansowy Komitetu zobowiązany jest poinformować Państwową Komisję Wyborczą.

Komitet, w pozycji 68 sprawozdania, nie wykazał żadnej kwoty, co wskazuje na to, że nie przyjął żadnych korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym.

Potwierdził to Pełnomocnik Finansowy Komitetu w swoich wyjaśnieniach z dnia 11 czerwca 2024 r. stwierdzając, że „Komitet nie przyjmował żadnych korzyści o charakterze niepieniężnym, wszystkie działania na rzecz Komitetu zostały zlecone firmom zewnętrznym, za co zostały wystawione faktury i dokonane płatności”.

Dokumenty załączone do sprawozdania finansowego Komitetu nie spełniają wymagań określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości dla jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej. Nie zostały one opisane i zatwierdzone przez pełnomocnika finansowego Komitetu. Stanowi to naruszenie art. 128 Kodeksu wyborczego.

Pełnomocnik wyborczy Komitetu zawiadomił Państwową Komisję Wyborczą o adresie strony internetowej Komitetu po upływie terminu określonego w art. 102 § 1 Kodeksu wyborczego. Na stronie tej nie był prowadzony rejestr kredytów, o którym jest mowa w art. 140 § 1 pkt 1 Kodeksu wyborczego, a rejestr wpłat, o którym mowa jest w art. 140 § 1 pkt 2 tego aktu prawnego, prowadzony był w sposób nieodpowiadający zasadom określonym w § 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 września 2011 r. w sprawie rejestru zaciągniętych kredytów oraz rejestru wpłat, prowadzonych przez komitety wyborcze.

Do sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Wyborców Marcina Nowaka nie zostały dołączone rejestry, o których mowa jest w art. 140 § 1 Kodeksu wyborczego, tj. rejestr kredytów oraz rejestr wpłat od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego o wartości przekraczającej łącznie od jednej osoby fizycznej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Wskazane wyżej uchybienia w sporządzeniu sprawozdania finansowego Komitetu oznaczają, że nie odpowiada ono stanowi faktycznemu, co narusza ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego. Uchybienia te, jak i wymienione wcześniej, dotyczące nieprawidłowości w prowadzeniu gospodarki finansowej Komitetu, nie stanowią podstawy do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Wyborców Marcina Nowaka.

Państwowa Komisja Wyborcza zwraca jednocześnie uwagę, że odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgową, oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe są jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania – także komitetów wyborczych – będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06), znajdującej swoje umocowanie w art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Co ważne, jawność ta nie powinna ograniczać się wyłącznie do przedkładania sprawozdań finansowych partii politycznych do badania właściwym do tego organom, ale powinna umożliwiać zapoznanie się z gospodarką finansową prowadzoną przez komitety każdemu zainteresowanemu (np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8 marca 2013 r., I OSK 513/13; oraz z 18 grudnia 2014 r., I OSK 687/14; a także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2016 r., II SAB/Wa 590/16). Od podmiotów ubiegających się o zdobycie władzy w państwie, a przez to wpływu na kształtowanie jego prawa, należy oczekiwać szczególnie wysokiej staranności przestrzeganiu prawa obowiązującego, w tym w bieżącym prowadzeniu i w efekcie w przygotowywaniu dokumentacji finansowej komitetu.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Komitetu, załączonych do niego dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień Pełnomocnika Finansowego Komitetu, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia nie przysługuje środek prawny.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak
(dokument podpisany elektronicznie)